

samler de større Børn fra saa store Distrikter, som det er nogenlunde forsvarligt, og giver dem en fuldstændig tidsvarende Undervisning, medens man samler de smaa Børn saa nær ved Hjemmene som muligt, og det maa selvfølgelig blive ved Hjælp af Forskolen. Hvad er det, vi trænge til paa Landet med Hensyn til Lærerkæfter? Jeg vil lade Købstadskolerne aldeles uden for Omtale, idet det i Købstæderne egentlig kun er et Pengespørgsmaal, hvor meget man vil ofre paa sit Skolevæsen; thi man kan ordne det der, ganske som man maatte anse det for hensigtsmæssigt, da der ikke der er de Hensyn at tage som paa Landet. Men naar man spørger om, hvorledes man skal ordne Skolevæsenet paa Landet saaledes, at man kan være tilfreds dermed, og hvilke Forbringere man kan stille til Lærerkæfterne, maa Svaret være det, at man maa udvikle Forskolerne. Deri er jeg fuldt ud enig med den ærede foregaaende Taler, at det er paa Grundlag af Forskoler, at vort Almueskolevæsen maa udvikle sig. Som Følge deraf maa vi ogsaa sørge for at skaffe til Veje saa hurtig som muligt tilstrækkelig brugbare Kæfter til at udvikle Forskolen. Disse Kæfter vilde man ubetinget bedst kunne skaffe sig ved en kortere Uddannelse af ældre eller yngre Kvinder. Jeg ved ikke, hvorfor man altid skal tale om, at det skal være unge Kvinder, man tænker paa som virkende i Forskolen. Der kan ogsaa være ældre Kvinder, som netop fordi de ere naaede til en mere fremrykket Alder, ikke ville undertaste sig den Ulempe og Ulejlighed, som er forbunden med at tage den fuldstændige Lærereksamen. Man maa arbejde med dem saaledes, at de gennem en systematisk Undervisning og Indøvelse i Opdragelse af Smaabørn kunne blive i Stand til at tage denne Gerning op i Forskolen. Det gælder om snarest muligt at skaffe brugbare Kæfter til Stede, og jeg mener ogsaa, at der er Opdragelseshensyn, som tale for, at man netop gør det paa den Maade. Der er nemlig en Misforstaaelse, som let kommer op hos Folk, som have faaet en meget fuldstændig Uddannelse, og det er den, at det skalde være under deres Værdighed at arbejde med Smaabørn, og at de vare bestemte for noget højere, for noget bedre i Skolevæsenets Tjeneste end dette at tale med Smaabørn. Denne Fejltagelse er ikke ualmindelig. Jeg vil selvfølgelig indrømme, at de bedste, de, vi altid maa ønske at knytte til Skolevæsenet, selvfølgelig ikke have denne honnorte Ambition. De sige derimod: Det er vor største Kunst, om vi kunne blive dygtige til at undervise de mindste Børn. Men det er ikke ualmindeligt hos en stor Del mandlige

og kvindelige Lærere, at det, at undervise Smaabørn, er noget, som ligger langt under det, som de mente at kunne vente sig. Det vil nu ikke blive Tilfældet med dem, som med en kort Uddannelse ere blevne uddannede dertil. De ville i mange Tilfælde have fulgt et Kald netop i den Retning, og de vilde ikke have nogen Grund til at føle nogen honnort Ambition af den Art. De vilde derfor med Iver gaa til deres Gerning. Men Uddannelse maa der til; thi saaledes som Bogeskolen nu ser ud, er der alt for mange Steder hvor Undervisningen er i høj Grad mangelfuld, saa at de Lærere, som siden modtage Børnene, virkelig have Grund til at beklage sig over, at Børnenes Uddannelse er for mangelfuld, saaledes at de Nar, som ere gaaede i Bogeskolen, for en Del ere spildte, og at man under alle Omstændigheder ikke har faaet det Udbytte ud af Bogeskolen, som man kunde vente sig ud af den. Men det mener jeg stammer fra, at Uddannelsen af en Del af dem, som virke i Bogeskolen, lider af de før omtalte Mangler.

Derfor mener jeg altsaa, at det er det Synspunkt, under hvilket man maa se det nærværende Lovforslag, og derfor er jeg ogsaa tilbøjelig til at sige, at naar man vil til at arbejde paa noget, som skalde være til Gavn for vort Almueskolevæsen her i Landet, er et Statsseminarium for Kvinder langt fra det første, man skalde komme ind paa. Der er mange andre Ting, som trænge langt mere til, at der bliver taget fat paa dem, og jeg finder ikke nogen som helst Grund til netop at begynde her. Jeg er ikke nogen Modstander af Statsseminariet. Jeg tror, at et Statsseminarium har en stor Del Fordele frem for private Anstalter, naar Statsseminariet da blive behandlet paa rette Maade og blive ledede paa en forsvarlig og forstandig Maade; saa tror jeg, at de have mange Fordele frem for de private Anstalter. De kunne arbejde med langt mere Plan, langt større Ro, saaledes at de ikke blive forstyrrede af Eksamens-Hensyn, saaledes som de private Anstalter gøre. De private Anstalter kunne nemlig ikke helt ud frigøre sig for dette Hensyn. Den Frihed, som der er i Forholdet mellem Opdragelsesanstalterne og Eleverne, den Frihed, som der er til at gaa og komme, naar man vil, det vil sige, forlange sig optaget paa Læreanstalten eller gaa bort fra den, naar man ønsker det, denne Frihed gør, at Frieminariet have ikke saa lidt at tæmpe imod. Der udelukker jo imidlertid ikke, at flere af vore Frieminarier have arbejdet paa en aldeles fortrinlig Maade, fordi der til dem har været knyttet Lærerkæfter, som have været i Besiddelse af en